

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

Figyelmeztetés Előfizetésre. Testvér kettős lapjainkra folyvást előfizetheti, Budapesten: borítéktalanul s házhoz küldéssel félre 5, borítékosan helyben vagy postán 6 pengő forinttal. Videki pártfogóitól az előfizetési díjt biztos alkalom, szorgalom-vagy gyors kocszi al al hibátlan czin-beküldés mellett úri utcza 453 sz. Trattner-Károlyi házba tisztelettel kéri utasíttatni a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar-és Erdélyország: Chinev; legújabb mozgalmak; Sopronmegyei követjelenti gyűlés; pótlótisztasokra visszaemlékezés; jobb jövő iránti remény; törvényhirdési határidő halasztása; a főispán színeszek által megüsztelve; ugyanannak a RRek által örvendetes fogadtatása; kir. leirat magyar nyelven; börtönállapot; stb. — Csanádmegyei közgy. kövzetek s második alispán fátyás zenével fogadtatnak; megyei szabályok nem jól érteve; ebből támadt sérelem; a megye ellen intézett folyamodvány visszautasított; védegyelet partolva; husáremelés st. — Vasból kétrendű ezafolat a Pesti Hirlapban és Jelenkorban megjelent közlés — mint rágalom ellen — Miskolcz városi tisztújítás; ez iránti előleges tanácskozás; változókonny tél kisdedovoda s vigalom — Szeged tisztújítás; történt is változás nem is; választottak névsora; tág vagy szűkkörű gyűlések iránti sympathia; követjelentési határidő; a városrendezési javaslatról magánynézetek. — Budapesti naplóirónk szerény elmékedése a rendhagyó fölött; borzalmas hír; vidorab ujdonságok; könyvek is mint kedélyizgatók; szindarabtemetésekor tolvajkodás; dologház, gőzhajózás, gyapju. Jégyérés ellen biztosító m. egyesület; pályakérdés; díja s határnapja. — Adakozás az iparegyesület javára; kir. rendelet az ásványgyűjtés iránt. — Vakok intézetére adakozások.

Amerika (Congres. munkafolyam; a texasi ügy új fordulatot vesz; kabineti fogások)

Spanyolország (történeti vázlat a rabszolga keresked. törv. illetőleg; a vizsgálat alá vett törv. főbb czikkei)

Anglia (gravitatio Roma felé; katolikusok közt demokrata szellem; miniszteri készületek annak elnyomására; exeteri püspök; hajók veszteglés helye; Ashley s a gyármunkára szabandó idő.)

Franciaország (szakosztályok rendezése; köv. kamara alakulva; pénzügyminiszteri javaslat; mult orsz. gyűl. törv. javaslatok; Guizot iránti ládegülés. stb.)

Magyar- és Erdélyország.

Ócs. s ap. kir. fels. mult évi nov. 10ke s dec. 21ei legfelsőbb határozatánál fogva Conrad Endre János erdélyi kir. kancelláriai előadó tanácsost díjmentesen erdélyi nemességre emelni, oct. 22ki végzete következtében pedig a veszprémi székesegyházi káptalannál Spreitzenbart János dávid-árvaházi igazgatót és Sebe György buzásaki plébánost tiszteleti kanonokká nevezni méltóztatott.

Legújabb mozgalmak. Menjünk tovább helyzetünk ismertetésében, s az erők külső nyilatkozásai mellé, miket ujjalakulási nagy munkánk 3 fő szakaszában kimutatni ügyekezünk, állítsuk oda a dolgok benső fejletét s pillantsunk a statusmozgony azon részeibe, hol az alaperők működnek; e betekintés által nemcsak tisztában fogjuk látni az eddig mondottak végökait, hanem következtetést huzhatunk arra nézve: úgy van e belőlről minden rendezve, hogy a kiható életjelenségek későbbi menetén a gondolkodni tudó hazafi aggodalmait megszüntetve nyugton nézhetünk jövőnk elibe.

Majd 30 éve, hogy az európai mozgalmak hadi zaját esendes béke váltá föl; nincs nemzet vagy nép Európában, melly e' hosszú időszakot nagyobb kisébb mértékben használni nem sietett volna a' szerint, a' mint elmékedés és viszonyok inkább vagy kevesebbé voltak egymással rokonságban; igaz hogy a' vajudasoknak ma sincs vége, sőt több helyütt mélyebben bonyolították a' kor ügyei mint illy' hosszan tartó folytonos törekvés mellett várni lehetede azért eredvény tekintetében egészen szegénynek nevezni a' 30 éves korszakot épen nincs okunk. Hol a' teendők szükségére már rég elismert igazság gyanánt tekinteték, ott — föltéve a' kiindulási pont helyes megválasztását s a' cselekvés főpontjainak kellő soroztatását — természetesen üdvösebb hatását lehet reményleni a' megmozdult cselekvőségnek mint a' hol sokáig tartó sőt növekedő tespedés burkai leszorítva tarták a' tényerőket, a' hol is ugyanazért először e' sorvasztó kötelekek egyenkénti föloldása, s az ekként fölmentett erők utbaigazítása kívánt legnagyobb figyelmet legtöbb tárgyisméretet. Mi ez utóbbiakhoz tartozunk; nálunk nem az volt első föladat: kijelölni a' cselekvés egyes pontjait, hanem mindenekelőtt fogékonyt fejleszteni ki a' zoknál, kiknek majdani közremunkálása ismerteték szükségesül s pedig olly tárgyakat illetőleg, mik akár természetöknél fogva akár saját viszonyainkat tekintve leginkább igénylék a' munkás kezét. Ez egyetlen szempont elég erővel birhat arra nézve, hogy hane tán tevékenységünk eredvényi szegénységetünnék elő más nemzetek rokon működése irányában, egyszersmind sokszorosan emeli azok érdemét, kik a' főnebb érintett nemzeti elmaradást jókor fölfogva, úgy irányzák törekvéseiket, hogy

nincs okunk kifogást tenni azok ellen, kiktől jövőnk biztosítására nézve a' kezdemény származott.

Nemzetet, melly századokon keresztül közelgetett egykori hanyatlásához, kiesynységek, aprócskarészletességek kimutatásával tévesztett mentében megállítani, lassanként megfordítani s a' mulasztottak pótlására birni hasztalanügyekeznek bárki is; kiméltlenül le kell tépni ilyenkor mindazon kötekeket, mik egyidőre mintegy távol tartva a' sajtó szabad érintkezést is, elhíthetni képesek, miszerint a' beteg gyógyuláshoz közelit; csak úgy, ha meggyőztük őt a' fölől, hogy fájdalomnak enyhülése nem volt más, mint a' tünezőző életerők előjele — halálzsibbadás, csak úgy birhatjuk sanyló betegünket arra, hogy bármi kínos orvosi műtéteknek is alája vesses magát. Szinte ezéltévesztett erőködés volna, csupán szellemi érdekek iránti részvét által akarni eszközteni azt, hogy nemzet, melly fokokint s észrevétlenül súlyedett anyagi mint szellemi tekintetben mind mélyebb s mélyebbre — óriási erőfeszítéssel is kész legyen helyzetéből kiemelkedni; illyesmit használni mozdító erő gyanánt valamely nemzet ujjáteremtési munkájánál valóban szomorú dolog volna, mert az illetők csakhamar kénytelenek lennének meggyőződni, miként a' szellem kiáltásai siket testi fülekkel találkozhatnak. Szellemi érdek iránt fogékonyt már csak valamennyire fejlett népnél reménylhető, s ez állítas annyira való és igaz, miszerint hazánkban, melly istennek hála, csak tulélt a' haladás korát — van nyilvános organum (Századunk) melly nem átalja ezt kiabálni honfitársai fülebe: anyagi érdek! ez üdvözít — félre a' szellemiekkel — mik mellett szépen fölkapok állunk; noha az evangéliumban áll: nemcsak kenyérről él az ember stb. Ha tehát még ott is, hol nem több mint egy év folytában nem kevesebb mint hét százados r mondaték el: haladás korát éljük, ha még ott is sajtó útján hirdetik a' hazának, miként fő figyelmet egyedül az anyagi érdemre. Lehetne e' csak némi hatását vagy sikerét várni szózatunknak, ha százados tétlenség után csupán szellemi érdekek fölmutatása által akarnók a' nemzet szunyadó erőit munkásságra ébreszteni? —

Nem ok nélkül boesátottuk ez általános nézeteket előre, hanem tettük azon oknál fogva, mert meg vagyunk győződve, miként nemzetnél, melly fölhasználhoz közelit, egyetlen eszköz félreértés de még inkább félremagyarázás ellen: ugy motíválniazt, mit mondunk, hogy a' gyanúsításra hajló kedély mint igazságot fogadja el, nem mert neki épen úgy tetszék, hanem mivel a' való értelmét a' mondottakban megismeré.

Legújabb mozgalmink tárgyalásánál gyakran találkozunk Széchenyi képével s mindannyiszor úgy állítottuk őt föl mint az ildommal párosult honzszeretet példányképét: sok elfogadható állításokat, mivel bennök kimondva látá, mit tán évek óta táplál keblében, mások tán vállat vonítottak s jó magyar szokás szerint be akarják várni az ellennyilatkozásokat is; lehet nem egy, ki csak azért nem kelt ki mondataink ellen, mivel azok tárgyát respectálni megszoká, találkozhatnak ollyanok is, kik ellenünk némi resensust nem nyomhatnak el csupán azért, mivel büszkeségünknek tartottuk, hazánk legnagyobb tekintélyének — nea érdemeit — illy vakmerőségtől mindig távol leendünk — először szavai és tettei közt kimutatni az örökös soha meg nem szakadt kapcsolatot, de ezenfölül — mi pedig sokkal nagyobb jelentőségű — kimutattuk, miként nála a' szó elmékedés szüleménye, tettei pedig ollyanok, mik az idő barátságos itéletére bizvást számot tarthatnak. Ha ezeket eléggé ki nem mutattuk, a' hiba nem benne hanem erők csekélységében keresendő; egyébiránt ügyekezni fogunk e' részben annyit, mennyi tehetségünkől telik, napfényre hozni, mert él bennünk azon szentmeggyőződés, miszerint nem-

zetre nézve szegényitőbb nem lehet, mint ha még csak akaratot sem tanusít valónak álszintöli megkülönböztetésére. Nagy hiba, ha nemzet méltatlanra pazarolja bizalma megbecsülhetlen kincseit, százszorta nagyobb akkor, midőn ezt csak úgy véli gyakorolhatónak, ha legméltóbbjai valamelyikétől azt elvoná. Ez egyik főfeladatunk megkezdett czikkeink sorában; ki ennél nemesebb tud, emeljen követ fejünkre, s ha azon tiszta szándék vezérli pályáján, melly velünk tollat fogatott, s erőt érez magában biztosabban hatni nálunknál a' főnebb kijelöltük ezél felé — ám lépjen elő s mi visszamerülünk semmiségünkbe: mert az értelmi hatás nagy terén perszemnél is kisebb minden egység, mihelyt cselekvősége a' haza javára czélszerűtlennek mutatkozik, ugyanazért kötelessége az elfoglalt még olly csekély tért pontot is jelesebbnek engedni át. De jöjjenek tényekkel s bizonyítsák be e' sokszor csalódott s esalott nemzet előtt, miként az ut, mellyen e' sorok írója indult, tévösvény s a' szellem nagyság, és az értelmi fensőség mint szinte egész polg. hatása azon férfunak, kivel olvasónk e' sorok folytán annyiszor találkozók — nem léteznek egybeitt, mint tán épen ez ismértlen író agyában, ki elég vakmerő volt figyelmeztetni nemzetét arra, mitől figyelmét elvonnia soha sem kellett vala, s mitől, ha még is elvoná vagy elvonatni engedé azt — mint előbb utóbb ki fog tünni — a' haza legnagyobb vesztesége nélkül nem teheté.

Fussa végig bárki is azok közül, kik más tekintélyt, mint mellyet ész és értelmi fensőség gyakorol, ismérni nem akarnak — fussa végig az általunk eddig fölállított általános nézetek sorát, vegye azokat bonczkése alá s mutassa meg, hogy azok legnagyobb részben téveszmék; vagy pedig tegyen tanúságot a' fölől, miszerint e' nézetek nem kellően alkalmaztatvák: s mi szívesen veendjük utbaigazítását. De ha azok igazak s pedig nem azon divatos értelemben, minélfogva igazság minden, mi el rokoninktól jó, igazak nem azért, mert névtelen írótól származtak, hanem igazak azon oknál fogva, mihez képest azok valóságos mellet maga az létszól: akkor tagadhatlanul igazak mind azon következtetések is, mik abból okszerűen levonhatók, akkor világosan bebizonyított tény, miként ha — nemzeti ujjalakulásunk nagy munkájában nem haladunk hanem mindinkább közelitünk az enyészethez, annak főbb okát ott kell keresnünk, mivel egyrészt a' nemzet nem akar tisztába jöni önmagával, más részt pedig azok, kik hívatvák honfitársait a' köz jó körül teendők iránt fölvilágosítani s tisztába hozni — azok isten tudja milly átoknál fogva nem hogy teljesítnek e' kötelességöket, hanem elégelve a' könnyen szerzett reputatiót, lovagolnak nádparipájokon, a' jó istenre bizva, hogy a' hinarba került magyart szabadítsa.

A' főnebb mondottak nyomán így folytathatjuk fölveit tárgyunkat: nemzetnél, millyen a' magyar, hosszasan tespedés értelmi elszegényülés, erkölcsi elkorcsulás után pusztán szellemi érdekeknek annyit erőt tulajdonítani nem lehet, mennyi elkerülhetlenül szükséges volt arra, hogy a' zsibbadásnak indult nemzettestuj — nagyszerű jövőt biztosító életmozgalmakra birassék, ugyanazért annak, ki hívatva érzé magát az óriási munka megkezdésire, nem szabad volt az anyagi érdekek vonzerejét felednie, egyszersmind pedig úgy kellett a' nemzet eszméletési kezdetét intéznie, hogy a' szellemi magas érdeknek nemcsak feledve ne legyenek, hanem mindjárt elejétől fogva biztos alapra helyeztessenek. Ezt mondja a' józanul okoskodó ész, ha hitvány speculatióva nem fajult okoskodást követve tekintettel van az életre és szoros figyelemmel hazai viszonyokra. Nézzük végig egytől egyig akár azt, mit Széchenyi mondott, akár azt, mit írt, akár végre azt, mi törekvései következtében létrejött: s meg fogunk győződni, miként mindazt, mit kevessebb főnebb általa-

nyosságban fölláttunk 's mit észszerűnek hinni jogunk van mindaddig, míg az ellenkező bebizonyítva nem leend — mind azt a' nagy hazafi ügy sőt ezerszer tisztábban látta akkor, midőn sok azok közül, kik ma már Omegánál hiszik magokat a' politikában — még alig volt tulaz Alpha kezdetbetűjén is.

Nemzetiség, alkotmányos szabadság's anyagi jólét mindenki saját értéke szerinti jelentéssel bírtak számításában, 's midőn messze maga előtt látá a' virágzó haza, a' boldogított nemzet eszményképeit — nem feledé, miként ő legfőjebb is csak alapletételhez járulhat a' szebb jövő szép munkájának, nem feledé, miként sok időnek kellend addig lefolyni, míg honfitársai ugy látandnak az egyes teendők sorát, miként azt ő lelkeben fölfogá, nem feledé, mennyi és mily nehézségekkel kellend megküzdnie, míg a' magyar a' gondolkodni nem igen szerető ma g y a r tisztán fogná látni a' logikai egymás után változhatlan természetét 's az egyes részek közti összefüggést, azon összefüggést, mely ha vakmerő kéz által megszakított, szörnyen fogna érte bünhödni az egész. Irott műveiben fögondot fordított az alkotványra, 's ha egyéb nem kezeskednek magash combinatív képességüvel, Hitel', Stadium' s. t. munkái tanúságot tesznek 's teendnek minden időben a' felől, hogy szabadságunk depositóriumát, nemzeti létünk ezer bonyodalma a' a' p-szerkeztényét oly szempontból fogá föl, millyenből előtte még senki sem, legalább Magyarországon senki sem. Mivé fejlődhetett volna hazánk, ha e' részben a' logikai egymásután, melyet sokan mivel nem értének, mellesé dolognak vagy tán épen üres — jelentés nélküli szóznak vettek — meg nem szakítatik, ha töle várjuk, ha töle fogadjuk el az utmutatást azok mikénti létesítésénél — mikre előtte még tán gondolatban sem bukkant a' magyar's miket ő mutatott föl először nemzetének! — Eltéptük az építvény egyes eresztékeit 's midőn a' megingatott épület magunkat is már agyon zuzással fenyegetett, eszalokozva kérdők: hogyan lehet ez, hisz elveink ma is ugyanazok, miket egykor a' nagy mestertől oly ihlettséggel tanulánk. Tactika, modor, logikai egymásután nem politikai szójárások, erről legbővebb fövilágosítást adhatnának azok, kik egykor nevelés-gesnek tartották a' főnebbi 3 szót, miután mint mondák, elveiket Széchenyi sajátjának megismeré.

Mint gondolkodott nemzetiségünkről, kimutatni ügyekezünk a' magyar tudom. akademiáról írt cikkekben, 's itt csak annyit jegyzünk meg, hogy ha Széchenyi legalább is egy századdal — nem haladja gondolkodás és fölfogás tekintetében honosait, nyelvünkre nézve is ott volnánk, hol egyebekkel vagyunk, azaz mielőtt annak gyökeres művelését megkezdnök, végig tanulnók a' világ valamennyi nyelv tanait, hogy elvégre tanulás-kábitotta fővel azt sem tudjuk, mihez fogjunk. Meglehet nem egy ma azon reményben ringatná magát, mely — ha jól emlékezünk — egy időben már megnyugtató a' magyart, az az ha így szólának: ti ezt meg ezt nem kívánhatjátok, mivel nyelveket arra nem alkalmas: azzal vígasztalnók magunkat, hogy ha épen kévész is a' magyar e' téjjel mézzel folyó földről — — — fönarad még Finniában.

Sopronymegyei követjelentő gyűlés. Soprony karácsonhó 1844. Hosszasabb hallgatásomnak több okaít hozhatnám fel; de azok a' mellőzve, nyíltan kimondom, hogy ez évi megyei életünkben a' közönségre nézve nem sok érdekes, de még kevésbé épületes esemény tűnt fel; miután még azt is, mit anyantásításunk készítésekor hazánk felvirágoztatására elég szük marokkal ajánlottunk, pótló-utastításinkban pedig visszavettük, sőt kimondottuk, hogy mi bizony a' legszentebb hazai ügynek előmozdítására sem adunk semmit, még pedig sem most, sem eszentul! Azonban ezt se vegyük szoros betűi értelemben. Majd talán, ha az izgatások mámore elpárolog, mi is kijózanulva boldogságunk megalapításához készséggel járulandunk. Noha a' nem-adózásnak (pedig nem tekintély-nélküli) bajnokai még most is dörgő szavakkal óbresztik a' nemességet, hogy ősi szabadságát ne i g y a be! — Sopronymegye Rendei számos esetben tüntették ki hazafi érzelmeiket; az alkotmányos szabadság védelme, mint szinte az áldozat - viselésben mindenkor az első sorokban állottanak, 's hiszem, mennyire e' számos nemességgel bíró megyének lelkiületét ismerem, ezután sem fog hátramaradni, adja Isten!! — Folyó hó 9re volt eleve kitézve egyike ugynevezett betáblázó közgyűléseinknek: 's im

egyszerre körlevelek érkeznek e' határnapot ugyan a' fenébb érintett hónap 16ra átrendelők; mivel, a' mint remélenni lehetett is, az ujonnan alkotott törvények h i t e l e s alakjokban addig megérkezvén, egyszersmind kihirdetethetnek, (de a' mi még sem történt meg) 's volt országgy. követünk is megbízatásuk miképeni teljesítéséről számot adhatnának. Örökös és valóságos hg főispánunk leiratában ígéré eljövételét 's adott szavát be is váltotta, mert már 14kén szék városunkba megérkezett 's 15kén esti 9—10 óra közben az itteni német színház éneklő-kara által (természetesen az ő anya-nyelvükön) több daljátékból kiszemelt énekekkel 's a' megyében tanyázó lovasezred zenekarától különféle harczias 's keringős zene-darabban tisztelteték meg. Közgyűlés napján számos tagból álló választmány által meghívatra, 's ugyan a' tanácssterem ajtajában szeretett Miklós újjával az ifju hggel választmányi tagoktól üdvözöltetve, zajos éljenkiáltások közt előnké székéhez vezetették, 's azt elfoglalván lelkes szavakkal köszönté az összesereglett KKI és RR, volt országos követünket pedig az országgyűlésen történtek előadására felszólíta. Azok egyike Rohozzy Ignác ur felszólalt azonnal, 's először is hálaérzelemmel teljes szavakban köszönyt mond a' KK. és RRnek bennök helyzett bizodalmat egyenes lélekkel elősorolá mind azt, mik az országgyűlésen a' lefolyt 18 hónap alatt történtek, kimondván egyszersmind nyíltan, hogy ha azon sok szép remény, melyek az országgyűlés kezdetekor számos hazafi kebelben felvirulván, utóbb elhervadtak 's meghiúsultak a' várakozások, annak sem a' kormány egyedül, sem a' képviselők nem okai: hanem együttvéve, majd a' kormány is, mivel a' haladás zászlóját mint kötelessége vala, nem lobogtató, majd a' képviselők tábla, mely gyakran kisszerűségekben bibelődve, 's a' főtábla nézeteitől idegenkedve 's bizodalmatlan közlekedésben, 's néha önző érdekek elernyelve, hatályos erejét az imádot Haza közös javának előmozdítására nem öszpontosította. Hosszas kivonatban szeretném közleni a' jeles 's tartalomdu beszédet, mely ámbár gyakori éljenzések (mi a' köztetszések elvitáztatlan jelensége) által többször félbenszakasztott, még is fénypontjai emlékezetemben híven maradtak meg. Azonban fogvatkozásos kivonatban a' h' kebel szülte szöveget legfőbb diszctól, egymásban függő kekededségétől megfosztani nem akarom, én azt hű Társalkodónk számára megküldendem*). Meleg kebellet köszöné meg másik követünk is a' legszebb bizodalmat, mely egy halandónak juthat, t. i. a' törvényhozási felséges állásra magasítottást; igérvén egyszerűságot, hogy mind szellemi, mind anyagi tehetséget örökre h a z a j a boldogságának emelésére szentelendi; megemlékezvén ő is, mint szinte követtársa amaz Európaszerte magasztalt jeles statusféruról, kit koszorus költőnk Berzsenyi D. magasztos verseiben is halhatatlanított, F. büki Nagy P. t. bíránról, kinek azon ritka szerenese juta, hogy a' miért mindenkor ifju hével 's lángeszének tüzes fegyvereivel 's lelkének minden erejéből bajnokilag küzdött, meg is érthette: Nemzetiségünk t. i. meg vagyonszilárdítva, mert édes zengzetű anyanyelvünk, eddig fájdalom! idegentől bitortott, 's a' természetből kimutatott helyére, diplomatikai fényes állomásra vagyonsmagasztalva. Örök hála ezért is fels. urunk királyunknak! 's minden a' nemzetiség szent harezáiban állhatatosan küzöló jeleseknek!! —

Herzeg-főispánunk az előterjesztés bevégeztével, a' KK. és RR. nevében helyeselvén követünk eljárását, 's kiemelve utastításai iránti hű ragaszkodásukat öszinte szavakban köszöné meg hazafiai fáradozásikat, mit szinte a' KK. és RR. részéről is többen tevének, 's jegyzőkönyvünkben hálaemlékül örökíteni kívántuk. Lemonda ekkor az eddigelé elnökölt másod-alispán ur helyettesítés által nyert elnökségéről 's a' megye peesztjét a' fóm. főispán-hg kezeibe, melyekből azt átvévé, tetette: ki is nyomban dízes hivatalába visszalépő első alispánunknak mint köz megelégülésünkre folytatott 's még továbbra is folytatandó hivatalának jelölő újra odanyújtá. Tar János első aljegyzőnk, ki országgyűlés folyama a' t t mint helyettesített főjegyző jegyezgeté tanácskozásink eredményeit, fáradhatlan szorgalmának, 's kitünő jeles tehetségeinek méltánylása 's elismerése következtében a' valódi ér-

*) Szíves bizodalommal elvárjuk. A' szerk.

demet beesülő hg-főispán ur által tiszt. főjegyzőnek neveztetett ki.

Ezek után a' megyének más közügyei is köztanácskozás alá vétetvén a' felsőbb helyről érkezett magyar nyelven legelőször hozzánk intézett 2 k. kir. paranes szívből fakadt örömmnyilatkozatok közt olvastatottfel's végrehajtás végett azonnal az illető tisztviselőkre bízott, 's teljes megelégülés közt azon napi közgyűlésünk szétoszlott, melyet az ifju hgaszony is egész végeztig részvevő figyelemmel kísért. A' nap fáradalmi után szükséges enyhítőt 's búfelejtőt itt ott élvezendők kiki o l a s i e t e t, hol vagy ingyen vagy pénzért szívesen láttatánk.

Hg-főispánunk másnap szerencsétlen eltévedt embertársinkat a' megyei rabokat látogatta meg az inség tanyáján, önszemeivel megvizsgálandó: ha vajjon mind helyzet, mind rendes tisztaság 's élelem tekintetében nincsen é az emberiség tapodva még a' bűnök gyermekeiben is? Hála jobb helyzetünk, vagy jobb neveltetésünknek mondjam é? Hála minden esetre a' gondviselésnek, illy számos népesség között csak 36 fenyték alatt levő, de helyzetükhöz képest illő épségben tartott bünhödőt látt, 's nyugton hagyá el a' tiszta é r z é s ü ember kebelében szomorult benyomást okozó szenvedés helyét 's 11—12 délelti óra közt távozott szék városunkból, mindnyájunk forró obajtásit vivén magával: vajha többször forduljon meg köztünk! Mi pedig közgyűlésünket első alispáni elnöklet alatt még az nap folytattuk. Némely halálozás és kilépés következtében helyettesítések történtek. 'S egy jeles hazafinak ismét nemeskéri Kiss Pál n. váradi d. sz. kanonok 's apát, es. 's kir. főhg Ferencz Károly fiainak magyar nyelvbeni oktatójok e' nemes megye egyik nevezetes és családja nemes sarjadéka, kit érdemei az egész hazához, hozzánk pedig a' vérség sz. köteléki csatolnak, megyei t. bíróságra ajánlatván, a' KK. és RR. által szíves készséggel fogadtatott 's hg-főispánunknak kinevezés végett fölterjesztett határozatot, 's még némi magánytárgyak bevégeztetvén 's a' tanácskozási anyag elfogyván a' gyűlés végkép eloszlott.

Csanádmegyei közgyűlés. Makón 1844 dec. 10kén. Az országgyűlés megszüntetvél talán már érdekesnek leendnek a' megyei közéletről tudósítások is. Mult hó közepén szék városunkba érkezett követünk 's első alispánunk fáklýs éji zenével fogadtatván, jeles 's alkalomszerű rövid beszéddel üdvözöltetett, ezután f. hó 2kán kezdett közgyűlésünkre a' küljárásban lakó másik követünk K. Ö. is megérkezvén, ugyanez nap szinte fáklýs zenével 's lelkes beszéddel üdvözöltetett, szintgy tisztelteték meg ugyanekkor az országgyűlés ideje alatt hű megelégüléssel elnökölt szeretett 2d. alispánunk, ki ugyane' napon rendes hivataláról is közsajnálattal alább közlendő oknál fogva leköszönt. — Imént említettem közgyűlésünket, mely évnegyedes vala, 2d. alispánunk szokottan megnyitván, kijelenté, miképen az országgyűlésnek közösen tudva levő bevégeztével követünk haza érkezvén, miután jelenlétsükkel készen vannak, kívánák, ha a' KK. és RR. megegyeznek, azt felvétetni, egyszersmind egy szolgabíró 's eskültet küllött ki 1ső alispánunk meghívása végett, ki is azonnal megjelenvén harsány éljenzések közt előnké székét elfoglalá: — e' közben a' 2d. alispán előadása következtében fölkelt N. L. bíró, elkezdett 's folytatott beszédének veleje ez vala: hogy miután ezen gyűlés követi jelentés-fölvételre kitézve nem vala, az most itt csakugy suttonban nem tárgyalhatatik, említvén hogy erre nézve lenne a' megyének szabálya is; de megelégedett szónok arról, hogy azon szabály a' nevezetesb in litványok tárgyalhatására volt hozva, nem pedig követi jelentésekre, melyekről jól tudhatta volna, hogy a' közelebbi múlt országgyűlések bevégeztése után, jelesen az után is, millyen szónok vala követ, mindjárt az első évnegyedes közgyűlésen fölvétettek, 's ez majd általános szokás az országban, mert bizony azzal az országgyűlésnek közösen t u d v a levő berekesztése után, ha csakugyan készen van, késní nem szoktak, 's nines is ok miért késní: — más szempont alá jönek magok a' törvények, mert ezek ha p. o. a' legelső gyűlésre meg nem érkeznek, azoknak kihirdetetés ökvégett szükséges rendkívüli közgyűlést is tartani, nehogy annak késedelmé miatt kötelezések ereje is később jöjön foganatba. — N. L. bírónak említett előadása által, mely magában azon vádat látszott foglalni szeretett 2dik alispánunk N. T. ellen, mintha az

a' megye szabályát áthágyva hivatalához hűten lett volna, tisztelt alispánunk annál érzékenyebbül sértve találván magát, mivel az épen olly oldalról, honnan legkevésbé várhatta, t. i. rokonától eredett, hivataláról leköszönt, és mind ezen mind következő napon is valamint az összes KK. és RR. egy a' tisztikar részéről előterjesztett tisztelet- és bizalomteljes kérelmek sem valának képesek őt hivatalotóvábbi viselésére bírni, jóllehet megmagyaráztatott, hogy a' kérdéses kifejezésben sértő szándék nem foglaltatott, de egyébiránt is az, hogy eljárását mi vád sem illethette, a' RR. azzal, hogy azon előterjesztés folytában elhatározzák a' követi jelentés fölvetését, 's abba azonnal beereszkedtek, tetteleg is megismerék, hogy az csakugyan maga helyén 's idejében tettett 's így minden tette helyeseltetett.

— Felolvastatván a' követi jelentés, azt követünk eljárásuk iránti közmegelegülést nyilvánító éjlenzés, ezt pedig 2.lik alispánunknak a' RR. nevében kifejezett 's jegyzőkönyvbe is iktatott nyilvános köszönet-szavai is követték. — Tárgyalási sor szerint most következők a' nevezetesek közül egy legfelsőbb helyre terjesztett és a' nm. kir. hótanács utján leérkezett ívekre terjedő folyamodvány említett N. L. bíró neve aláírása alatt, melybe a' triumviratus általa a' követválasztási gyűléskor felhordott személyes sértegetéseknek hisztóriai nevezetességgé varázsolni minden módon törekvő epébe mártott tollal elősorolásán kívül a' megyének hitelessége is, mint mellynek jegyzőkönyvében a' történt dolgok nem maguk valósága szerint iktatattak, kétségbe vonatik 's egyik követünk ellen feladott vádja érdemére az állítatik, hogy vizsgálat sem tétetett 's neki elégtétel nem adatott, melly valóban méltatlan vádak és sérelmek törvényes megbosszulása végett a' tisz. bíró maga által is keresett ügyészi kereset alá vonatni, egyébiránt mind a' jelen mind követválasztáskori vé g z é s i n k, mint mellyek a' történetekről hű tanúságot tesznek, kívánt felvilágító tudósítás gyanánt fölterjesztetni rendeltettek. — Ezután N. T. indítványára a' védőegylet megyei pártolás alá vétetett, és a' megye számára szükséges iparműezikkek jövőre homi gyárakból vétetni rendeltettek, ugyanazon, hogy az által a' homi pénztár nagyobb terhelést ne szenvedjen; egyébiránt a' szétkülölt ívek aláírói magánykőreinkben mind inkább szaporodnak. — Végre a' marhahas fontja 11 krra emeltetett. Jövő évi negyedes gyűlésünk határmájául mart. 3ka tüzetett ki; a' megérkezendő új törvények kihirdetése végett pedig alispánunk rendkívüli közgyűlést fog hirdetni.

Dániel Antal.

Két polemia-szerű cikket (czáfolatot) kapánk Szombathelyről, melyet keletkezti kora szerint ide iktatunk. Az első következő tartalma: **Egy pár szó a' pesti hírlap egyik szombathelyi levelezőjéhez.**

(Ex ore et verbis tuis judico . . . nequam!)

A' pesti Hírlap 1844. dec. 15-ől kelt számában Vasmegeből egy cikk közöltetik. A' névtelen közlő jónak látta egy regény igen épületes szavain kezdeni cikkét; de mellynek sem címét sem szerzője nevét el nem találta. Ő dr. d'Oisraeli szép regényét „ifju Angolhon“ névre kereszteli, hihető mert harangozni hallá, hogy e' jeles műben Anglia politikai életének igen hű jellemvonásai találtaknak. Valóban helyesen tett vala, ha az idézett szavakkal az a' ng o l h i d e g y e r ű s e g e t 's bátorságot is, mire ugy hiszszük elég szüksége van, sajátította volna el, úgy tán még is tulajdon neve alatt írván szavai is épületesbe leendettek. . . . Ki eseményink szomorú fejlődését figyelemmel kísérvén megyénk jelen helyzetével közelebbről ismeretes azt, az érintett cikk nem épen váratlanul lép meg. Hol van testület uraim! a' világon, melly egyenlő elvü embereket táplálna keblén? hol fejlődhetett nagygyá és diésőve békes uton valamelly nemzet a' nélkül, hogy surlódások és elharcok nem törtek volna uttal lépteinek? Szerény nézetünk szerint világ kezdetétől fogva mind azon esemény, mellyeket a' nemzetek életében emberi erő idézett elő: elvek születményei valának. 'S valóban örömmel emeltem volna tollamat illy czéltől, mert erősen hiszem, hogy ebben egy éltető eleme rejlik a' nemzetnek, melly őt folyvást mozgásban tartván nem hagyja viszszaesni százados mómorába, erősen hiszem, hogy az elharc egy hatalmas mozgonya a' haladás gépének, mellynek segédével habár halkán is, de biztosan haladhatunk. Azonban nem árt a' dolgok felületéről

néha mélyebbre tekinteni 's kikutatni a' forrást 's ki a' ezélt, hogy biztos itéletet hozhassunk. Mielőtt tehát az érdeklött ezikk czáfolatába boesátkoznám, nem vétem fölősegesnek megyei é l e t ű n k ű t e r é t megapintani, mellynek lüktetéséből minden orvosi segítség nélkül is kimagyarázható, hogy bizony nálunk is csak épen egy mint másutt köz- és önértékek harcznak egymással 's körülbelül az legszerencsésb, ki az elsővel az utólsót legügyesben tudja palástolni. 'S vajjon illy körülmények közt lehet é esudálni, ha az igazság szavának villámától felkorbácsolt szenvedély elég vakmerővé tett egy némelly egyedet arra, hogy adatok nélküli rágalmaival a' vasmegeyi szabadelvű pártot megtámadja 's hogy mind e' mellett álliberalismusa is biztosítva legyen, a' pesti Hírlapot válaszsza organumává? Mivel tehát azt látom, hogy nem elv- és ügyszeretet, hanem önérték és szenvedély vigyorog a' fenirt ezikk írójának betűiből: szomorú kénytelenségből fogok annak czáfolatához, minthogy „jelentőség nélküli“ erőmet egy kissé hasznosb dolgokra is fordíthatom. De, halljuk! ennek bebizonyítását! . . . Rágalom a' ezikkirő azon állítása: miszerint „az előbbi kormány“ leléptével nem győztük korholni annak hibáit. Erre mutat é: azon elismerés, mellyel a' tisztelt egyed érdemének — lelépte alkalmakor az egész megye osztatlan bizodalma adózott 's adózik örök hálával mind egyre. Hogy az utóbbtól is ülvőt vártunk: igaz! 'S tán ez minden hibánk; de ha már az idő ezen édes meggyőződésből sokat kiforgatott, annak okát koránsem abban kell keresni „hogy minden hatalom magában hordja a' népszerűtlenség esiráját“ . . . mert a' törvényszerű hatalmat, ha ő nem, más képviselni fogja fejünk fölött 's a' törvény szentsége, tekintélye — míg csak törvény, becsületes em b e r előtt népszerűtlenné nem válhatik soha; de embert, mint csupán embert, emberhez csak elvek lánczolhatnak 's elvek szakaszthatnak el 's mert a' hatalommal, hivatalbeli állással sokszor az elvek is változnak: innen következhetik tán a' hatalom népszerűtlensége 's tán így alkalmazható ez állásunkra. 'S ha ezek után még is kérdezné a' közlő ur: vajjon az érdeklött egyes é, vagy egy egész tömeg a' következtlen? . . . csak sajnálkoznom kellene fölőtte 's hátat adni az égnek, hogy „komolyabb foglalatosságai távol tartják őt.“ R á g a l o m továbbá, hogy azon „töredék“ de mellyet, ön legalább megtörni nem fog soha — „azon töredék egy némellyei“ „koholt“ cikkekkel rágalmaznak másokat hírlapok utján. Kísértse ön meg az azokban írottak megezáfolását 's ha tőlünk jött: igazolás, válasz nélkül maradni — jót állok — nem fog. R á g a l o m, hogy mi „politikai jelentőségre“ vágyakodtunk. Mi a' mit tettünk 's teendünk, hazafini kötelesség 's polgári becsületességéből teszszük 's ezért sem ön sem senki dicsőítgetésére szükségünk ninesen; de minden esetre nagy szolgálatot teendön, ha felföldözi: kik azon „egy némellyei“ kik a' közérdek palástja alatt jelentőségért 's így hát önzésből küzdenek, csupa önzésből? . . . Ön tán tudni fogja, mily nagy jelentőségű volt már Montesquieu előtt e' szó becsület, midőn ez, benne a' monarchiának alapját vélő rejleni 's hogy ennek nagy-szerű jelentőségét és hatását az életben gyakorlatilag is tapasztalhatta: ismételve felszólítom őnt! nevezze meg az érintett „egy némellyeket“: mert a' megtámadásnak tárgyának csak kell lenni . . . hiszen költött személyeket a' megye rovására csak nem rágalmazott ön illy becsületdologban! . . . Ha azokat érti ön alatta, kik néha hírlapok utján állásunkról szólottak, kik közt, — ha tudni vágyik ön, én is vagyok, ki az igazat önnek alárez nélkül is szemtől szemébe ki merem mondani: akkor önnek nevére van mindenké elött szükségem. R á g a l o m továbbá, hogy a' napidjakkal olly pazar kezekkel bánt volt elnökünk 's ez annál szemtelenebb pizmalkolás, mert kezeink közt a' hiteles adatok, mellyeket csak azért nem iktatok ide, mert még elég van hátra, mivel az olvasó figyelmét fárasztani kénytelen vagyok. R á g a l o m, hogy az adóbeli hátralvőségek olly hanyagul hajtottak volna be. Hivatkozom egész megyére, nem épen ő volt é az, a' tisztelt férfit, ki egy új 's czélszerű módot talált fel ennek rendbe hozatala végett, miért is felsőbb helyről — mi ezen kívül megyénkben tán soha nem történt — megdicsértettünk.

Illy következetességgel rágalmaz végig me-

*) Megyei kormányt értünk.

gyénk majd minden jólelkű emberén az érintett közlő, 's hogy az általa annyira magasztalt politikai notabilitás (!) jelességét kitüntethesse, átmege a' megyei administratio egyes ágaira 's példákat hoz fel, mellyek szépek és jók, csak kár, hogy mit sem bizonyítanak, miután ezeket mi soha nem tagadtuk; de annyira elkábítatni sem engedték általok magunkat, hogy felejtethők, miszerint olly politikai testület is vagyunk, mellynek az átalakulás mérlegében is szükség morális ponderantiával bírnia. 'S azért ne nehezteljünk uraim! ha mi erre is figyelemmel vagyunk 's örömet használnók a' pillanatokot, mellyek ha nyom nélkül röppennek, a' jövődő azon magvait sodorják el magokkal, mellyek gazdagon gyümölcsöztek volna. Igen, uraim! ha ott állanánk, hol a' sajtó korlátlan szabadsága elegendő életet, lelket ébreszteni 's ápolni a' nemzetben: megszűnhetnének a' muniépimokban tisztelni polgári szabadság létünk fentartóit; ha politikai öltönyünket levetyvén a' centralisatiót pengető urak ohajtása szerint ezt az országgyűlésre ruháznók: akkor hasonló körülmények közt örömmel tekintenék át megyei életünkön, miután a' beladministratio gépe csak elfog 's az ország dolgairól aggodlnak mások. De uraim! míg a' dolgok így állanak, míg a' megyék kénytelenek ápolni 's fentartani a' nyilvános élet magvait, míg az átalakulás hajóját azon uton mozdítjuk elő, mellyen eddig: addig uraim! a' megyei omnipotentiát — bármí uton is impotentiává transfigurálni tisztelet becsület! de, nines rendén! És ime, itt az oka, miért panaszojzuk mi a' közönyösséget, miért vagyunk elkeseredve annyit decídált, megítélt vagy elítélt pereink daczára is. Egyébiránt mi senki repkényét igazságtalanul letépni nem akarjuk: legyenek azok méltányolva; de kitüntetések végett másokat ok nélkül rágalmazni nem látjuk tiszta keblü emberhez illőnek. — Mondatik a' ezikk végén, hogy bizonyos egyed népszerűség által akar oda eljutni, hova mást érdemei emeltek. Mi a' czéltást elértők 's benne esalhtalan bizonyítványát látjuk annak, mikép a' rágalmozó urnak combináló tehetsége 's gondolkodó ereje alig hosszabb szemeszórénél. Talán alig van — rágalmozó uton kívül ember, ki a' küzdelemteljes multat figyelmére méltatá — ki nem tapasztalta volna, mennyire népszerűtlenné tevék némely kerkérdésink jobbainkat ugy annyira, hogy kinek egy kis meggondolása van, fel sem teheti azt, hogy hasonló körülmények között valaki józan észszel ezen párt közül népszerűsége támaszkodhatnék. Ez tehát ismét rágalom, mellyet ismét és ujdon rágalmak követnek, de mint-hogy épen minden adat nélküliek, válaszra nem is méltatjuk őket. A' rágalmozott vizagstaltatja magát Lessing ezen igen épületes mondásával: „die schlechtesten Früchte sind es nicht, woran die Vespren nagen.“ — A' szerkesztőség meg fog engedni e' hosszú czáfolattal alkalmatlanokadásunkért. E' válaszsza tartoztunk 's a' szerk. igazságszeretetétől reméljük közlését. Kelt Szombathely dec. 25. 1844. Szelestey László.

A' másik czáfolat pedig így hangzik: Vasból, Szombathelyen dec. 28-án. Tek. szerkesztő ur! a' Jelenkor 96 számában Vasból a' megye jelen szelleméről írt cikk foglaltatik, melly elég kiméltlenül rágalmozólag értekezik, 's olly férfut ügyekszik a' legaljash gyanúsitással megtámadni, ki jeles tulajdoni, férfias jelleme által a' megye köz öröme, a' közigazgatás fölszámíthatlan hasznára, megyei díszes főhivatalra emeltetvén, — polgári igaz tisztelet jeléül naponta a' közbizodalom és szeretetjelenségeivel találkozik. Mi tehát t. szerkesztő ur loyaltásásától várjuk és reményljük, hogy az igazság és becsület érdekében, — egész terjelemében közlenni czáfolatunkat azon közrosszalással fogadott cikkre, mellyben daróczo (?) modorba burkolt annyi rosz akarat és ármány a' dolgok valódi állását elferdíteni nem iszonyodott azon férfu rovására, kit, hogy magunkénak ismerünk, diésőségnek tartjuk. — A' közlő az említett cikk elején mély belátással itéletet mond az 1842 év előtt lefolyt megyei életéről, mellyet nem ismert — körülményei 's állásánál fogva nem is ismérhetvén, — miután ez időben a' nagyhirű politicus még diákocskak volt, — elferdítve rajzolja a' jelent, 's a' jövőről nagy statusférfini tehetségénél fogva olly bölcseséggel beszél, — hogy helyes itéletéért Apollo ajándokára minden habozás nélkül sok érdemet szerzetnek elismerjük. A' közlő elég szemtelen a' sept. 25iki közgyűlésben nyilván történetet annyira el-

forogtatni, — hogy mi azt megrovatlanul csak azért sem hagyhatjuk, — hogy ez által az itélmi szerető nagy közönséget a dolgok valódi állásával megismerkedtetvén, tévirányokai vezettetésétől lehetőleg megóvjuk; elmondja ugyanis, — miszerint Sz. J. a „közönemesség mellett ügyvivőül állván föl, — öket, kik önvédelmükre szólalának föl, elég vakmerő volt ingerülteknek vádolni.“ — Ki a vitaközös alkalmakor jelen volt, ha igazat akar mondani, — ha tollát nem gyűlölség s rágalmaszai szándék vezeti, — meg kell vallania, — miszerint a türelmetlenség először azon részről mutatkozott, mely a véleménykülönbségnek nyugodt eltűrését hitagazati közé emelte. Hiszen ki nem emlékszik, — hogy Cz. J. gr. másodikbéli fölszólalásakor bizonyos urak által milly zajlángással némitatott el, — a másik fél természetesen tünni nem akarván, — emberének kihallgattatását követelte. — S most midőn a két részről hullámszónak indult kedélyek lecsillapítására Sz. J. szót emel, és a feleket kölesönös türelem s egymás iránti engedékenységre inti, — hogy az april. 31. tragédiának következtetésétől talán ép azt mentse meg, ki által a legszörnyebb gyanúsítással illetetett, akkor elég vakmerő őt a közlő ügyvivőnek gunyolni, a miatt vádolván, hogy a capacitatióknak itt helyét nem látta, hogy az elnököt a nem fizetünk hatalmas szózatának kimondására fölszólította. — Igen, ő fölszólította az elnököt, — hogy a többségnek már hangos kiáltásokban mutatkozó kívánata szerint mondja ki a végzést, — mert ő úgy látta, s vele minden elfogulatlan, hogy a felforgó kérdés iránt már minden ember capacitálva levén a teremben, ha az eddigi jeles szónoklatok reájok hatással nem voltak, ezután változást csak azért sem várhatni, — minthogy a teremben levők nagy többségének türelme a hosszas beszédek által úgy is ki levén fárasztva, — a rendkívül fölingerült kedélyek tulesapongásától minden perczen rettegünk. — Hogy Sz. J. ezen fölszólalásával a közohajtásnak hűn adott szavakat, kiteszik onnan, hogy az mindkét részről, talán épen a különöz közlő kivételével, minden ellenkezés nélkül örömmel fogadtatott el. A terjedelmes cikk minden betűjéből azon gonosz gyanúsítás kandikal, — hogy Sz. J. a fizetésnek nem barátja, hogy a gyűlés színén tett fölszólalásának egyedüli rugója nemes uraimék tisztaválasztáskor használható bizodalmanak megnyerése volna. — Uram! e férfit a közbizodalom szőlította ki csendes magányából azon hivatal elfogadására, mellynek minden idejét ollyhíven és becsületesen szenteli, neki nincs szüksége elveinek, az emberi kebel legdrágább kincsének, föllaldozásával hivatalát biztosítani, mert még az ellenvélemények tiszteletét és szeretét is bírja, — mert azt sohasem vadászta, mert ha illy áron emnyí áldozattal biztosíthatna egyedül magát, mi hiszszük: becsületes lelke megvetéssel fordulna el az iszonyatos helyről, — illy alávalóságáról vádolni valakit, — csak nemtelen kebel eszelekvénye lehet. Azonban mindezek dacára ha közlő ur ellefjezhető, úgy legyen szabad emlékeztetébe idézni, miszerint a megtámadott férfit volt az, ki az utasításokat tervező választmány 1. sz. ülése alkalmakor annyi genialitással előadott beszédében kiemelvén, hogy a közadózás azon egyedüli erős alap, mellyre jövedőnk biztosan építhetetik, mellyet lelkéből pártolván, utasításul adadni javasolt, ki hallott ez időtől fogva töle ellenkezőt? A megtámadott férfit volt az, ki az april. 31. ki zavargások miatt kétes aggodalommal szólott a következő közgyűlés megnyitására s a proclamatio hősét kiméletlenül sujtván, tettét vétkecsitve fenyítéket érdemlőnek kárhóztatta; ő volt az, ki a kicsapongó nemes urak ellen a legszigorubb eljárást kívánta; s a megtámadott, az annyi gunnyal és rágalommal halmozott Sz. J. volt az, ki energicus föllépésével öntől azon bekövetkezhető kellemtelenségeket szives volt elhárítani, miket egy bizonyos gyűlésben tett tacciatlan fölszólalása idézhetendett elő, — s most minő elvetemültség kívánatik ahoz, — miután állítása szerint a vesék titkaiba neki sem lehetvén buvárkodnia, — hogy emnyitény ellenében, mellyek a megyének nyilvános helyén s ünnepélyes alkalmakor történtek, mellyek a gunyolt Sz. J. becsületes jellemét olly kétségen tulvá teszik, — a közlő azt írhasssa, hogy a proclamatio jóformán csak eszköze azoknak, kik a bokorbul jobban és jobban kezdik kitologatni fejüket. Tehát azon érdemes férfit, kit szinkülönbség nélkül osztatlan szeretettel ölel az egész megye,

ninesen egyéb szava önnök keserű gunnyal rágalommal? mellyeket hű öntulbecsüléssel olly könnyelműleg, olly pajkos negédeséggel szór. A derék férfiü türelmét a közlő aljas rágalommal kifáraszt-hatja ugyan, de becsületes nevét, szeplőtlen lelkét, nyilvános jellemét elhomályosítani gyenge, irkálja be bár a világ minden papírját, használja föla Balatont tintának utolsó cseppig. Ez által csak alkalmat nyújt ujjában és ujjában megmutathatni azon rendületlen tiszteletet, mellyet bennünk Sz. J. férfias becsületesége ébreszt. Minő ingredienciák okozák megyei gyűléseinkben az adózási kérdések elbuktat, — a Jelenkor 21k számában közlő által szépen leíratott e szavakkal „igénytelen nézetem szerint sok megyei szabadelvü felekezet hibás taccija volt legelső és legnagyobb oka ledorongoltatásuknak.“ Lám, ő mégis a pénzügyi munkálatnak a sept. közgyűlésben történt elestét, föntebbi pozitívítással kijelentett meggyőződése dacára, ez uttal jónak látta olly férfiü rovasára tolni, kinek nyilvános tettei ezen aljas rágalmakat eléggé meghazudtolják. Miből azután körülbelül azon tanúság szivárogo, hogy kinek nincs lelke és szive tünni és szeretni az igazat, — az minden nagyinak és szentnek gyanúsítására s üldözésére minden pillanatban kész lehet, de a jónak, igaznak méltánylására elismerésére soha.

Miskolczvárosi tisztujítás Jan. 3án 1845.
 Mult év dec. 30án tartá városunk előbb uradalmi fő-kormányzó, később a v. főbíró elnökle alatt tisztujítását. Előleges tanácskozás előzé ezt meg, dél-élti és délutáni; amaz csendes és higgadt vala, mert kevesek közt s egyről tartatott, ez zajosabb s választás-alaku volt, mert számosak közt számosakról és — délután tartatott. — Főbíró s rendőr-kapitány 1845 végeig meg levén választva, a vetélytársalan jegyzőkön kívül csak az albirói s többi betöltetlen hivatalra nyitattott meg a szavazás, s a tisztujítás meg is felelt nevének, mert több új egyed jutott a tisztikarba, kik mert a bizodalom tulnyomósága által választattak meg, ohajjúk sőt hiszszük, hogy tényezőjüknek megfelelőendnek. A tisztikar következő: főbíró Herke Miklós, albiró Csepányi Ferdinánd; rendőrkap. Kőrödi Ferencz; t. ügyvéd Farkas Károly; főjegyző Rozgonyi Alajos; aljegyző Éles János; szivós Pál; gazdasági felügyelő Szép József; pénztárnokok, adói: Valla József, jöletli: Bodnár Dániel; földbíró: Reich Ferencz, tanácsnokok: Debreczeny László, Hankó Mihály, Klir Antal, Povovszky Szilárd, Kenyeres György, Major József, Hagymási, Vilt György, Pásztor Sámuel, Názér Károly s Bendik János; orhadnagy Szabó István. — Telünk már egy párszor rövid visitet adva ismét eltávozott; mikor lesz hozzá megint szerencsénk, mikor fog bennünk a sár- s pocsolyaözönből megváltani? a jövendő kétes fátyola fedje: ha ez így tart, farsangunk azon élénkséget nélkülözendi, mellyre olly nagy szüksége van, hogy a lelkes Vay Miklós báróné által január 12én adandó alarezosbál, melly kiseddovó intézetünkre jövedelmezend, valamint a pilleként csak napi életet élő nöegylet s a Casino jótékony czélokra szánt vígalmai mennél nagyobb sikert arassanak. — Követjelentő gyűlésünk f. hó 9k. leend szeretve tisztelt főispáni helyettesünk elnökle alatt, feszült érdekléssel várjuk megnyitását, mellyről annak idejében sietni fogok a tiszt. olvasó közönséget tudósítani. — S.

Szegedi tisztujítás 1845. „Tisztujítás és magát újító választó testület ujítása“ ez jelenleg a beszéd tárgya Szegeden. Ha tölem kérdezi valaki: mi történt a külső tanács betöltésénél? azt válaszolnám: „lényegileg a dolog maradt a réginiél.“ Ha pedig a belső tanácsban hiányzott helyek betöltéséről tesz valaki kérdést, válaszom ez: rendezés nélkül néhány egyed változást nem szül ott bent sem. De hát mégis van valami változás? Megirom az ujon választottak névsorát. Köztük az, ki országos ügyekkel foglalkozik, néhány ismerősre fog találni, s az itélet övé legyen. Főbíró: Wöber György, (a hadi adó iránt adott ismeretes pótló-utasítás indítványozója,) polgármester: Lengyel Pál volt követ s országos küldöttségi tag, s mint illyen különvéleményeket pártola sokszor) főkapitány: Tary Pál (az utasításkészítésre megbízott küldöttség elnöke) tanácsbeliek: Szilber Antal (legközelebbi hongyülésen követ) Petrovics István (volt főjegyző s az utasítástervezésre megbízott választmány jegyzője) Hezler József (volt számvevő) Kotulyár Miklós (volt alkapitány), főjegyzők: Aigner Imre

és Kolb Ádám, al: Weszelinovic Bazil, főügyész: Aigner Ferdinand (a legközelebbi hongyülésen követ) al: Farkas János, főszámvevő: ifj. Pinter János, al: Fodor János, alkapitány: Vékes Imre, kapitányi segéd: Zombory Antal, pusztai biztos: Kókay; árvák atyja: Mészáros, esendbiztosak: Ivancsics, Reichhard, Jéger, Dianovszky. — A választás a nagy teremben tartatott, noha volt szó, hogy a külső tanács kis termében fogna tartatni, annyira félt egynéhány a nagy terembeni göztül (mintha bizony kis helyen nem volna ez nyomasztóbb s a léghuzástul. Azonban győzött a tágabb kört (hej de sok értelemben kellene ez!) kívánók nézete és mint iram, csakugyan a nagyterem volt a színhely, mellynek karzatán a hölgyek is részt vönek az olly ritka nyilvános ünnepélyben. — Önnök még meg kell írnom, hogy a jövő itt nehezen fogja az egy-némi által kívánt rák-paizst választani a közügyek közhelyén. Itt hátralepéstül nem tarthatni. És még is kell önnök valamit tudára adnom. A követek beadák tudósításukat. A vegyes ülés ezen (az utolsó napok szóló) tudósítást tudomásul vette s a végző követjelentés határidejéül a törvények hirdetésére rendelőnapot tűzte ki. A jelentésről — ha lehet bővebben tudósítandom a Jelenkort. — Ennyit közügyeinkről, mennyiben közhelyen végezteknek. De nekem úgy látszik, nem volna rossz néha tudatni valamit a közügyek iránt magánykörökben nyilatkozó véleményekről is. Im néhányszóval — mintegy kísérleteül főnebbi véleményem gyakorlatba vételének, magánykörökbeni vélemények a városok ügyéről. Itt igen mondják, hogy a városi rendezés tün kevesebb szóval, értelmezéssel, különböztetéssel volna tervezendő. Itt a sok „k i“ és „b e“ (keblezés) „érvényes — nem érvényes.“ „köteles — nem köteles“ „sef, meg ama“ sok részlet, melly mégis utóbb hiányhelyeket látat, már csak azon gyakori rendelvényben is „egyéb iránt a szabály határoz.“ itt mondom ezek elmaradhatóknak tartatnak, s úgy látszik, más rendezés ohajjatik, ollyas nevezetesen, melly tartalomdús elveket állítson föl, s ne aggódassa a közönséget, hogy, ha minden javítás illy terjedelmes törvény által történik, minő a városi rendezésre nézve terveztetett, új corpus juris növekedendnek magunkra. — No... kíván é ön jövöre is értesítést közügyeinkről magánykörökben tett nyilatkozatokról? *)

Budapesti napló (jan. 12kén). Van bizonyos tárgy fővárosi életünkben, mellyről mindig elmélkedhetik s küllő féle kedvesapongásokat készíthet az ujdonságiró, azonban az úgy szólván lényegében örök változatlanágban marad, vagy örökösen változatos: a *rendhijány*, mellymíg ember ember marad, minden tökélyre vágyása mellett sem változik tökéletességé; azonban hogy mégis ezélszerűleg mellőztessék v. csökkentessék a rendhijány, csakugyan az ész, és erő hatalmában áll. És azért sópánykodik leginkább az ujságiró mások helyett is, ha sérvet kapunk, vagy látunk körünkben, hogy az iránt figyelmet keleszszünk, s a napi viszontagságok száma lehetőleg kevesíttessék. Nem vádlási vagy roszalási vágy tehát az, mi gyakran tollat fogat a rendőrség irányában, hanem hogy ha csak egy füle van is számunkra, segítsük azt rendtartási súlyos foglalkozásiban. Azért ismételteljük az utcait eltapodtatások a kincs- s becsület károsítások s mindennemü büntettek híreit, hogy szerfölött gyakor levén a dolog valósága fölötti bizonyosság, iránt s ösztönt adjunk azok elhárítására. — Az események sorát egy meglepő hírrel kezdjük meg: egyik belvárosi házban Pesten egy elvirult hajdon a halálnak szentelt padon fekvén a másodnapon eltakarítatására érkezett halotti szolgálatot emlémben oszlata el, teste ugyanis melegek találtatott; azonban az életteleniség más jelei meglevén a temetés harmadnapra halasztatott; melly többé semmi kétség nem forogván fen csakugyan meg is történt. De a szótlannul is beszélő tanúság csakugyan felriasztja figyelmünket a rögtönzött temetések irányában, mellyek miatt vajmi sok szendergő élet kényszerült már eddig is örökre elmúlni. Borzalom futja végig az embert a még le nem irt de kétségbe ejtó eleven holtnak síri küzdelmei képzeletére. — Valaki megró egy mást, mintha ez a pozsonyi ifjuságot adósságai miatt gunyolná; nem gunyolja biz azt, véleményünk szerint, hanem csak tréfál velünk; mert ha csakugyan úgy kellene szólni Pozsonyrul: ott egész nemzet maradt adós önmagának küldötteiben. — Hirtik, hogy Altieri a pápai követ Bécsben, Esztergomon keresztül utazandván Magyar országot, s Pestet is meglátogatandja. — Advinent állatsereglete nagy lázadásban volt a körében történt gyilkosság miatt, melly által egy majom szerencsétlenül veszté életét; azonban mondják hogy ott is, mint az emberi életben, hatalmas csilapító eszköz a bot és koplalás; de mi ezek fölött még a magányrendszert állítjuk hathatósabb módnak,

*) Szivesen elvárja a szerk.

melly a' kedélyeket leginkább elesücsültetheti. — Kedélyről levén szó, megemlíthetjük, hogy napjainkban erre is viruló korszak támad a' magyarnak; mert már nemcsak borban és szerelemben, hanem könyvekben is találhat kedélyizgatókat; midőn írónk nagyobb része vig modorban kezdi forgatni fegyverét, 's maholnap regény és román, meg román és regény halál fogják kacagtatni a' jó gyomru olvasókat. Vigadni akarnak most ez állítás minden változatai szerint. A' vigadási korszak mellett azonban nem lesz helyén külv kávésainkrul is, mint a' vigadozóhoz annyi édességet v. keserűséget nyújtókrul egy pár szó. Jó ideje hogy a' cukor 's főleg a' kávé ára 30ezad-esökkenés következtében is esökkenit jul. 6ta, de ha így megy tovább is, akár itéletnapig várhatunk olesőbb árszabályra kávésainknál azonban egy fillérrelsem olesőbb. Kávéházainkban egyik hiányaz árszabály; mirehelytelenül mondogatják hogy csak falusiaknak való, mert bizony városiakon is elég zsarolás történik mind ita' mind egyéb iránt. Azért urak, kik rová unkra gázdagodtok, egy kissé lejjebb a' krajezárokkal, ezek úgy is forintokká, 's lassan ezrekké gyűlnek. Mint halljuk az említett dologban egy újdon kávéház példával szándékozik előmenni. Kívánunk neki minél több vendéget! — Multkor említettük a' kisebb eseményeket, melyek apró lépesök az akasztófára, de azt csakugyan nem gyanítottuk, hogy valaki éppen nemzeti színházunkban készítsen oda létrát magának, ki a' rüpök temetésén egy vendéget 2000 ftól gazul mentett meg. Még mások is szoktak ott kereskedni, hova nem tettek, kiket kedvezőbb körülményekben megemlítenünk. — A' pesti dolgozóház fegyenczei száma 200. pedig még annyi legalább kutatás nélkül is soroztathatnak a' henyé lézengőkbul hozzájuk. — A' dunagőzhajózási társaság új igazgatási évtől kezdve föltagyni szándékozik az olly tömörkedő áldozatiba került tengerenszállítással 's ennek a' triezti gőzhajózási Lloydtól átvétele iránt a' kormányval már alkudozásba is boesátkozott, hogy így az egész Duna-folyami vonalt annál pontosabban láthassa el. Ezt tulajdonítják számosan okul a' dunagőzhajózási részvények szökkenetének 540 pengő ftul 590re. — Újévi vásárunkon a' maradék-gyapju ára 2—3 p. forinttal esökkenet másszájánál.

Jégverés ellen kölcsönösen biztositó magyar egyesület. A' jégverés ellen kölcsönösen biztositó magyar egyesület kormányzó választmánya kötelességének tartja 1844dik évi működési eredményéről értesíteni a' tisztelt közönséget 's ezt annál öromestebb teljesíti, minthogy olly szerencsés helyzetben van, miszerint mind azon számos jégverés daczára, mellyek a' lefolyt év közben hazánk számos vidékeit olly sűrűn látogatták, v a' r a k o z á s t h a l a d ó eredményt mutathat föl. — Tudva van, a' tisztelt közönség előtt, miként az egyesület 1843ban minden előnkbe gördített akadály daczára nemcsak teljes 100 pretot fizetett biztositottainak, hanem e' fölött még 1200 p. ft. haladó tartaléktöket is megtakart az egyesületnek. A' lefolyt év nem volt ugyan olly kedvező, de mind a' mellett is hogy sok esapás érzékenyebb érte egyesületünket (miként az alább következő jegyzékből látható) nem keveseb mint 70 petet képes egyesületünk fizetni — mi, — kivált ha a' mult évi jégverések egymást erő sűrűségét, 's egyesületünk fiatal létét meggondoljuk — valóban sokkal fényesb eredmény, mint minőre a' legvérmesb remény is kilátást nyújthatta 's ez eredmény nem másnak mint egyedül ama rokonszeny és bizalomnak tulajdonítható, melylyet a' magyar közönség 's honi veteménygyban termett 's ezéljában olly üdvös intézet iránt növekedő mértékben tanusított. A' kormányzó választmány meleg köszönetet mond a' tisztelt közönségnek e' pártoló részvételt 's azt ezutánra is a' nemzet természet oszlatyának saját érdekében, a' haza érdekében újabb fölkeri. Egyedül csak a' tisztelt közönség gyarapodó részvéte teheti ez intézetet a' hazára nézve gyümölcsözővé, a' természetkre nézve jötekonnyá 's a' kormányzó választmány öromest táplálja ama reményt, hogy — kivált most, mikor a' nemzet olly élénk figyelmet kezd fordítani anyagi érdekeire 's társulati tereen olly szép 's vajha soha nem lankadandó törekvést tanusit a' külföldieskedés bilincseiből kivetkezésre — hazafiai figyelmeztetése nem fog üresen elhangzani. Kelt Pesten dec. 28kán 1844. — A' jégverés ellen kölcsönösen bizt. magy. egyes. kormányzó választmánya.

Névjegyzéke az 1844dik évben kárvalott biztositottaknak B. Gyarmaton: 1. Sréter László, 2. ugyanaz, Czepléden: 3. Igó András, Egerben: 4. Kovách Mátyas, 5. Perlaky Flórián, Eszéken: 6. Csepini uradalom, 7. Lök Rozália, 8. Medits J. F. 9. Teller Nep. János, Gyöngyösön: 10. Almásy Gedeon, 11. Debrői uradalom, 12. gr. Károlyi György Győrött: 13. Németh Péter, Hódmezőkon: 14. Trischler Xav. Fer., Komáromban: 15. Balogh Lőrincz, 16. Ghyezy Ignác, Miskolczon: 17. Horváth Antal, N. Kikindán: 18. Karácsonyi Lukács, Pesten: 19. Düek Frigyes, 20. Máhr Antal 21. b. Podmaniczky Károlyné, 22. Sájermann Mátyas, 23. Szöke Sándor, Rozsnyón: 24. Lovass Sam., 25. Graulich Kár. Ágoston, 26. Holzborn Károly, 27. Kengyel János, Sopronyban: 28. Csupor Gábor, Sz. Fehérvárott: 29. Ehrlich Adolf, 30. Szöke Dániel, Sz. Gottthardon: 31. Huber Péter, 32. Maquart Fer., 33. Petzler Lipót, Sziszeken: 34. Burios Ferencz, Táillyán: 35. Erdélyi Alajos; Temesvárott: 36. Pácher János; Újvidéken: 37. Altvirth. Fer., 38. Jacobovics Szabasz, 39. Petrovics Péter, 40. Schillies Iván K., 41. Schillies Zakár.

Pályakérdés. A' magyar orvosok és természetvizsgálók 1843diki augusztusban tartott temesvári gyűlésöknek felszólítására a' budapesti orvosegyesület f. évi jun. 30kán következő pályakérdést hirdetett: „Mint lehetne a' posvány-lég fejlődését a' bántágrónakon megakadályoztatni, vagy ha ez lehetetlen volna, bir éa' gyógytudomány olly szerrekkkel, mellyek ezen lég befolyásának az emberi testre beható ártalmát gyöngíteni, vagy végképen megszüntetni képesek volnának? — Ennek következtében van szerencsém azon tisztelt ügyfeleimet, kik ezen érdekes feladat megfejtésén működnek, emlékeztetni; hogy a' magyar orvosok és természetvizsgálók jövő nagygyűlése 1845ki augusztus derekán fog tartatni, 's hogy következésképen a' fentérintett hirdetvény értelmében 1845d. évi jun. 10d. napjáig lesznek a' b a r m i l l y nyelven irt, idegen kézzel másolt, alá nem írott jellegével ellátott 's beköött pályamunkalok a' budapesti kir. orvosegyesülethez (Sebestyén-piacz Havasféle ház) bérmentesen küldendők, hozzájuk csatolván egy idegen peeséttel peeséttel 's felírás gyanánt a' munka jellegét mutató levelet, mellyben a' szerző nevét 's lakhelyét megjegyzendi. — A' legjobbnak ítelt pályamunka az 58 darab arany 1/3 részét a' legközelebbi érdemű pedig 1/3 részét nyerendi. A' pályamunkák bírálatának eredményét a' magyar orvosok 's természetvizsgálók 1845diki gyűlésében a' budapesti kir. orvosegyesület elnöksége közlendi, ezen gyűlésben a' pályadíj is átveendő. — A' jutalmazott munka a' szerző birtoka marad, a' többi munkához csatolt levelek olvasatlan megégettetnek, a' munkák pedig a' jellege nyilvánítása mellett a' szerzőknek általadatnak. Pest, dec. 16kán 1844dik dr. Plósz Lajos, a' budapesti kir. orvosegyesület titoknoka. —

Iparegyesület. Van szerencsénk, minőt, része esvén belőle, áldással tekint az alattvaló mindenha, értesíteni a' t. közönséget azon fejlődmi kegyről, mellyben dicsően uralkodó királyunk ö felsége egyesületünket legkegyelmesebben részesíteni méltóztatott; 's mellyre nézve kedves kötelességünknek ismérjük, őszinte bizodalommal hini fel minden hazafit, hogy osztakozzék mind örömmünkben, mellyet ez atyáskodó kegyelem fakaszt, mind hálánkban, mellyet urunknak ezennel nyilván is leróni sietünk. Midőn előkészületeket kezdünk az iránt, hogy a' leczkékhöz, miket egyesületünknek hasznos ismérteket terjesztő hivatásához képest, a' természet, erő-vegy-, szám-és mértanból, nemkülönb a' betüvetésből egyesületi teremünkben is saját előadómik által megindítottunk, a' természetleírásból is oktatást csatolhassunk; 's midőn átlátuk, hogy e' tudományt természeti gyűjtemények nélkül nagyszerűsíteni nem lehet, batorságot vetünk magunknak az alsó-magyarországi kamragrófsághoz is folyamodni, kérve: sziveskednék egyesületünk számára a' kir. bányahivataloknál egy tökéletes ásványgyűjteményt rendszereztetni. Miután második iparműkiállításunk legfőbb díszeit éppen azon kiállítványoktól kölcsönözé, miket a' tisztelt grófság ö felsége legkegyelmeseb meghagyására a' bányáipar köréből beküldött: reményünk volt, hogy egyesületünk ásványgyűjteménye is megnyerendi töle szükséges kincseit. 'S reményünk teljesült. Az annyiszor tisztelt hivatal folyamodásunkat ö felsége elibe terjeszté 's onnan azon legkegyelmeseb utasítást nyere, miszerint minden a' kir. bányák körében kapható ásványokból, sőt a' kir. hámorokból vehető huta-ezikkéből is példányok szolgáltatassanak ki egyesületünk számára ingyen. — A' kir. akarat hazafiai szivességgel fogantatosított 's ásványgyűjteményünk gazdag és gyönyörű ezikkékekkel gyarapodott olly annyira, miszerint nem sokára tehetőségünkben leszen a' gyűjtemény rendeztetése után, előadásokat is indítani meg legalább az ásványországból. — Fejedelmünknek ebeli kegyelme annál forróbb hálára gyulasztván kebleinket, minél szölebb tanusága ez adomány azon atyáskodó jó indulatnak, mellyel ö felsége egyesületünket már ismételtelen szerencsésíteni méltóztatott: őszinte hódolattal 's azon erős meggyőződéssel jelentjük ki buzgó köszönetünket, hogy e' hálaszónk minden magyar keblében, szerte az országban vissza fog hangozni. Az igazgató választmány meghagyatából dec. 26kán 1844. Csánády jegyző.

✓ **Iparegyesület.** Ásvány-gyűjteményünk, melylyet ö felségének atyai kegyelme a' királyi bányák és érczhaták annyi kincseivel gazdagított, egyes

buzgó ügybarátok által is gyarapított. — Minde nek előtt a' legszivesb köszönettel kell említenünk fiatal hazánkfianak, Benyovszky Gyulának a' közügyek pártolásáru olly sokszorosán ismert tb. Benyovszky Péter ur fiának, jelenleg a' bécsi polytechnicum növendékének azon ajándékát, mellynek becességét mind számra sok, egy egész szekrényt megtöltő, mind értékre ritka, részint külföldi példányai nevelik. Úgyünk ez ifju barátja, ha bevégezte pályáját, mellyre honi iparosságunk érdekében lépett, bizonyosan itthon a' legszivesb fogadtatásra számíthat, mert mind képzettsége, mind hazafiai elhatározása derék tényezőül ajándékozandja őt honunknak: addig is kívánunk neki lankadatlan kitérést fáradságos művelődésében, és ohajtott sikert korszerű törekvéssire nézve! — Továbbá Gasznovier Vilmos ur, hazánkban az első hengersonygyár tulajdonosa, és második iparműkiállításunknak bronz-érdempénzes koszorúsa Kassán, a' sodronygyártási munkák különféle ezikkéit sziveskedett beadni, ez által műtani gyűjteményünk szaporításához járulván. Azután gr. Vay Dániel tete mesb ásványgyűjteményét ide igérvén, ennek egyik részét már beis szállított. Nem mellőzhetjük még el azon egyéb igéreteket is, mikkel kivált a' felsőmagyarországi bányapolgárság és özvegy Soltészné asszonyság részéről biztatva vagyunk. — A' tisztelt polgárság érdemes jegyzőjétől, 's egyesületünknek is tevékeny képviselőjétől t. Feszt Imre urtól ugyan is aként vagyunk értesítve, hogy a' felsőmagyarországi bányákból és hutákból igen tanulságos és kimerítő gyűjtemény szerzetetik be részünkre. Tisztelt Soltészné asszonyság pedig Kézsmárkon, birtokosnőja a' Genersichféle nevezetes gyűjteménynek, ennek többeséből ajánlott bennünket honleányi buzgósággal ellátni. — Ennyi példának, szeretjük remélni, leend azon hatása, hogy hazánk minden vidékin találkozzunk olly lelkesekkel, kik tájékaik érzékeseiből lehetőleg kiégszített gyűjteményt fognak összedezedgetni, miszerint gyűjteményi teremünkben egy pillanattal áttekinthető legyen hazánk ásványgazdagsága. — Kedves kötelességünknek ismerjük ez alkalommal szíves méltánylással kijegyezni hálánk e' nyilvános rovatában még a' következő szivessegeket: Hüttner Keresztély ur pécsi papirgyárnok, kit kiállítási mű-és díjbiráink dicső-öklevéllel tisztelték meg, mind a' mellet, hogy a' szerb kormány részéről tete mes papirmennyiség gyártására bizott meg, egyesületünk irodájának 5 rizma papirost ajándékozott. — Ernszt Frigyes díszmúgyárnok Budán a' hídfőnél H. gyertyatartóval, Kortsák József bádogos Pesten, a' Ferencziek terén, egy tálczával kedveskedtek. Lichtl Károly ur egy beces decolorimeter, (szintelenítési mérüt) adott physikai szertárunknak. Fogadják mindnyájan szives köszönetünket egész egyesületünk 's a' közügy nevében. Pest, dec. 26. 1844. Csánády, jegyző.

Iparegyesület. Vallas dr ur leczkét, miket az elemi szám-és mértanból minden szerdán, szombaton esti 7től 8ig tartott eddig, ugyanazon napokon, de 6tól—7ig adandja. — Gelenczei ur pedig betüvetési (algebrai) előadásit ezután hétfőn, csütörtökön és szombaton tartandja 's nem mint eddig délutáni 2—3ig, hanem 4től 5ig. Gelenczei ur előadásiban már az egyenletekig haladt, miket elvégezvén, legközelebb a' valószinűség i hánylatról értekezendik. — Nendtwich dr ur végre a' vegytanból minden héten háromszor adandó leczkét jövő héten meg fogván indítani, azok, kik e' leczkében (az életműtlen vegytannak, nemcsak a' műiparra, hanem a' gazdasátra is vonatkozandó kimerítő tudományos előadásban) még részt kívánnak venni, sziveskedjenek magokat minél előbb alulirotnál bejelenteni. Jan. 9. 1845. Csánády jegyző.

A' vakok pesti intézete pénztárába befizettettek 1844. dec. M. L. Kanicz pesti nkereskedő ajánlata 10 ft., t. Nyáry Pál főjegyző ur ajánlata 20 ft., t. ns Soprony megye gyűjteménye 14 ft. 25 kr., n. Haynal Sámuel pesti kereskedő hagyom. 20 ft., Eyber Farkas pesti polgáré 8 ft., n. Farkas János táblai ügyész ur ajánlata 1 ft., n. Dischler született Simon Therez pesti polgárnő hagyom. 5 ft., Bozzo Virgil gőzhajókapitány ajánlata 3 ft., n. Richter Fülöp pesti lakos hagyom. 5 ft. Összesen 86 ft. 25 kr. Kelt Pesten dec. 31kén 1844. Gömörly Károly intézeti pénztárnok.

Amerika

A' congressus megkezdette munkáját 's pedig közérdekű tárgy-vitával; Tyler elnök jelentési okirata után két indítványfoglalkodtatá különösen a' tagok figyelmét, egyik „Texas bekebelezése“ másik „Texas visszacsatlása“ czim alatt tervet közölnek e' statusnak az unioha leendő fölvetése iránt. Mind kettő külügyi bizottsághoz utasították. Továbbá indítvány tételék: szólíttassék föl a' kormányelnök az iránt, terjeszse elő az Oregonügy eddigi fejletét 's mibenlétét, ez és egy másik a' Texasügyben megkezdendő francia kormányhatalmának levelezés iránt elfogadta. Egyébiránt a' texasi kérdés nem csupán Amerikában idézett elő élénk mozgalmakat hanem Europa kitünőbb kabinetjeit is foglalkodtatja; mint mindenkor, ha arról van szó, mint kell diplomatiailag fogások utján bevégezni, mi tulajdonképen fegyverrel volna eldöntendő — ugy ez alkalomnál is előbb utóbb oda üt ki a' dolog, hogy a' melly részen az erő ott legyen a' jog is. Tömérdek értesülések váltanak a' vitatkozó külön felek között, mellyek csak annyiban különböznek illenemű szöveg alatti egyéb játékoktól, miszerint Amerikát kivéve a' többi beavatkozó hatalomnak nem épen nagy befolyás engedtetik. Az egyesült statusok részéről ünnepeles óvás tételék minden erőszakos lépés ellen, mellyet az ügy folytában Mexico tán jönnek látna megkísérteni, egyuttal roszaltatják bizonyos mexicói tábornok eljárása, melly vérengzés nyomaít hagyott maga után, mint a' panasziatokban említették. Megjegyzendő itt, miszerint mig az egyes. álladalmak becsületben járó dolguknak tartják minden kitelhető módon gátolni Mexico fegyveres foglalásait, addig a' mexicobeli az azon hiszemből élnek mintha Texas teljes joggal őket illetné 's pedig mint függelék-tartomány rész; ebből aztán igen természetesen heves kabineeti viták keletkeznek; a' mexicói statutistoknak sértve érzi magát az amerikai fölhatalmazott által, hit-szegésről vádolja az egyes. álladalmakat 's határozottan kijelenti, miként Mexico nem fog belé egyezni soha, hogy olly tartomány, melly őt tulajdoni joggal illeti, tőle mint anyaországtól elszakíttassék; ugyanazért nyilvánítja hogy azon esetre, ha a' bekebelezés illy határozott tiltakozás daczára is megkísértenék, kész leendő fegyverrel védni jó igazát, 's előre is a' kiütendő háboru csapásait illetőleg minden felelősséget az egyes. statusok nyakába hárít.

Spanyolország.

Említők mult számunkban, mikép a' tanács törvényt hozott a' rabszolgakereskedés elnyomatására. Tájékozásul köv. véljük szükségesnek előterjeszteni. Mintán az angol kabinet 18 évig alkudozott a' madridi udvarral, hogy a' rabszolgaság eltörlesztése iránti 1817d. szerződésnek tevékenyebb kiterjedést eszközöljön 1835. jun. 28d. sikerült Williersnek aláírni azon egységet, melly megismeri a' kölesönös motozásjog elveit, a' rabszolgahajók megítélésére vegyes bíróságot rendel 's kötelezé magát egyszersmind a' spanyol kormány, hogy az egyezkedés kieserlétése után két hónap mulva különös bünt. törvényt boesát ki a' spanyol gyarmatokbeli rabszolgakereskedés ellen. Politikai események gátlák ez utóbbi létesítését. Aberdeen l. Espartero kormánya alatt megkísérté mind e' mellett az 1835d. egységet némi toldalékkal öregbíteni. Jelesen, mivel az csak spanyol hajókra alkalmazható, hogy Cubán az idegen (éjszakamerikai, portugál) lobogók alatti rabszolgakereskedés foly-

tonosságát meggátolja, Havanahban a' vegyes bíróság hatalmaztassék fel: mind azon néger szabadon boesátatni, kiket Cubába becsempésztek 's ott eladtak. E' végre már a' vegy. bíróságnak minden egyes néger állapotja fölött különös vizsgálatot kelte vala tartani; 's ha küült volna, hogy valamelyik rabszolgaul adatott el, ezt angol gyarmatra szállították volna, hogy ott éljen mint szabad ember. Ezen intézkedés nem rosz s z á m t é t volt az angol gyarmatokra, mert munkások híjánán segített. A' madridiak ebbe nem akartak boesátkozni, hanem az 1835d. egyezség fölletét lelkiismeretes teljesítésére Martínez de la Rosa késznek nyilatkozott 's mihelyt külügyi miniszter lön, igazságügyi tisztársával tüstint értekezék, hogy az említett büntető törvény elkészüljön. Ezen törvényjav. melly most a' tanács vizsgálása alatt van, tiz czikkből áll; fontosabbak ezek: nyolcz évi kényszerítő munka büntetésök azon hajókapitány 'stb. tiszteteknek, kiknek hajóján rabszolgaul találtatik; daczolás esetében említett büntetés tiz évre hosszabbítottatik. Az elfoglalt négerhajó emberei 4, daczolás esetében 6 évi hasonfajú fogságot kapnak. Ha rabszolgakereskedésre rendelt hajón rabszolgaul nem találnak, a' kapitány büntetése 6 évi fogság, ha a' hajó az afrikai partoknál volt; ha pedig nyílt tengeren v. kikötőben került kézre az illyen hajó: első esetben 4, másodikban két évi fogság a' büntetés. A' hajótulajdonos a' kapitányi büntetésben részesülés mellett körülmények szerint 1000 — 10,000 kemény tallérra 's hajókobzással büntettetetik. —

Anglia.

A' Timesban egy czikk jelent meg a' pápa szellemi hatalma 's a' sz. székkel szerződés szükséges létéről; ez általános figyelmet gerjeszté 's kitetszik belőle, hogy szándéka rábeszélés; mindent szép színben ad elő, 's elősorolja a' hasznokat, mik ezen vagy ama statusra Rómával egyesülésből háramlottak. E' mellett az idő, mennyiben a' nemzet protest. részét érdeklé az, kedvezőbb mint valaha. A' szárazföldi hatalmakkal közelebb viszony sok, romai udvar elleni balvéleményt megszelidített. Gondolkozó férfiak azt veszik észre, hogy a' világ némelly részén, kivált Irlandban a' rom. kath. népség közt demokrata szellem ébredéz, mit legyőzni nem, csak juháztatni lehet. A' terv conservatív miniszterségtől kerülendvén, a' lelkeseknek daczra semmi közv. pol. okuk nincs. Valódi nehézségre azonban Irlandban épen azoknál találunk, kiket a' r. curia befolyása által a' kormány iránt alázatosabbakká tenni 's statusviszonyba helyezni szándék. Azért gyanítható is, hogy formaszertinti egyezvényből mi sem lesz, hanem, míg részünkről a' r. kath. egyházzal szeliden és barátságosan bánunk, ő szentsége békésb hangulat előidézésére fogja használni befolyását. — Az exeteri püspök lemondott ugyan már fehér karöltöny iránti eskünyövségéről, de az általa kelesztett vihar azért még sem esilapult le. Mert szorosban ragaszkodik a' szertartásos törvényekhez; mik sok elavult szokás ismét életbeléptetését rendelik: 's így a' sur-lódás csak most kezdődik isten igazában. A' Britania biztos kutfó után közzli, hogy ő fels. a' szeretetű kírné igen érdekes körülmények közt levén, nem hihető, hogy jul. 's aug. hónapokban tengeri kirándulást tessen. Palermo hírek következtében Anglia, Gibraltár és Spanyolországról jövő hajók vesztegheylecül a' két sicziliai kikötők rendeltetvék. Ashley l. nem rég közreboesátott iratában arra kötelezé ma-

gát, hogy legközelebb ülésük alkalmikor minden erejét azon bill keresztül vitelére fordítja, melly a' munkás idejét gyárakban tiz órára szabja.

Franciaország.

A' köv. kamra szakosztályai rendezésével a' dec. 29d. ülésben még nem volt készen. A' negyedik alelnök-választáskor a' szavazatok Debelleye 's Billault (ez utóbbi az ellenzék kijelöltje) közt osztottak meg; 's az e' tárgy fölötti intézkedés ugy a' titoknokok választása is köv. ülésre halasztaték. Egyébiránt a' kamrák megnyitása ótai három nap alatt, három kiáltó tanubizonyoságit tapasztaltak a' miniszterek, hogy a' köv. kamra hűségére nem támaszkodhatnak. Első: Sauzet elnöké választása; második: Dufaure alelnökké nevezetése; harmadik: azon körülmény hogy Debelleye miniszteri kijelölt négy szavazattal kevesebbet nyert mint Billault vetélytársa. Sauzet Guizot 's Duchatel kijelöltje volt ugyan, de nem azért választaték meg, mintha a' többség Guizot részén volna, hanem mint a' National igazán jegyzti meg, ezen lap polit. barátjai által. Sauzetre szavaztak ezeken kivul a' legitimisták, kik szükségtelen említünk, Guizotnak nem baráti. A' miniszterség második vesztesége is világos Dufaure megválasztásában. Hogy tiszta n eszerben maradtak volna, ha Debelleye 's Billault-ra szavazás dec. 29d. ismételteték vala, kétséget nem szenved; de ugyesen oda vitték a' dolgot, hogy az ülés más nap d. u. ötödfél órára halasztaték, bár ugyanazon ülés alatt még elég idő volt szavazásra. Este 's éjjel minden felé futárok száguldoztak, hogy becsöditnék a' miniszterség jelenlevő parthiveit 's így sikerült a' dec. 30d. ülésben négy szótöbbséggel Debelleyet megválasztatni: ámbár tehát e' tekintetben némi kis erőszakot győzelemre lön szert a' miniszterség; ez, az ingadozó barátokban kevés bizalmat támaszt. A' titoknokok a' tavalyiak. Dec. 31d. ülésben a' köv. kamra tökéletesen alakult. Sa-ppey korelnök, az elnökszékátadásakor megemlékezvén Laffitte érdemeiről, diesöitve méltánylá, mikép az 1789d. egyenlőségi elveket végleg helleitig ó-talmazván szilárdul küzdött a' kormány visszafelé haladó irányával. Szerencsét kívánt a' kamarának Algír gyarmatosítása, postareform, oktatási kérdés körüli eredvénydus foglalkozásához, a' bevétel 's kiadások közti sulyegyen helyreállításához. Miro Sauzet, bizalomköszönét 's azon ígértet mellett, hogy rendfentartásra partédek nélkül ügyelend 's a' szabad vitatkozásokat védeni, elnöki székét elfoglalván, sorshuzás utján újév-üdvözlő küldöttség nevezetett, mellynek tagjai közt van Laroche- Jacquesin is. Ez után a' pénzügyi miniszter az 1844 — 5d. költség utópótléka iránti t. jav. 's az 1846d. költségvetést, takarékpénztárak 's a' fenforgó adósság 100 millióval törlesztése tárgybéli törv. javaslatot terjeszté elő. Végül fölvetetnek nyilvánították a' mult országygyűlés be nem végzett 28 törv. javaslat. A' páireknél dec. 29d. a' választéfelirási küldöttség kinevezetett. Tagjai: Laplace, Portalis, Merilhou, Girod, Roy, Beugnot, Barthe. Villemain közoktatási miniszter megtéholyodott. Utódjaul Montalivet, Salvandy grófokat 's Rossit rebesgetik. Ideiglen azonban ez állomásra Dumon közmunkák miniszterét helyettesíté egy dec. 30d. kir. rendelet. Hihe-tőleg Rossin leendő. A' király igen érzi, hogy azon hideg fogadtatást, mellyben a' kamrák megnyitása-kor részesült, Guizot népszerűtlenségének köszön-heti, 's helyére Molé grófit véli állítandónak. A' belga kir. pár dec. 30d. hagyá el Parist.

ÉRTESÍTŐ.

Geibel Károly
pesti könyvtárusnál kapható:
MAGYAROK TÖRTÉNETE
I rta
Horváth Mihály.
3ik kötet. Velinen fűzve. 2 ft. 1—3
Árcsökkentés
A' nméltu m. kir. udv. kincst. ren-deletéből ezennel közhírré tételék: hogy a' pécsi, egri, miskolci, szegedi, aradi, temesvári, ezéki, újvidéki, zimonyi, győri, sopronyi, pozsonyi, sóvári, varas-di és fiumei kir. sőtisztségeknél, nemkülönbén a' kaszai kir. harminczad hivatalnál

a' megromlott és hiányos sókezelési érc-súlyoknak időről időre megkivántató hely-reállítására 's illetőleg átöntése végett — nyilvános árcsökkentés 1845ik esztendő febr. 3kán reggeli 9 órakor tartatni fog. A' vállalkozni szándékozók tehát e-zennel fölslóltatnak, hogy 40 p ft. bérat-pénzzel ellátva a' kijelölt helyeken és ha-tárnapon jelenjenek meg, hol is a' szer-ződés pontjai megtekinthetők. 1—3
Arverési hirdetvény.
A' am. m. k. kincst. rendeletéből köz-hírré tételék, hogy a' tokaji kincst. uro-dalom részéről a' tarczali, tokaji és mádi szőlőkben 1844ik évi termésű majorsági és dézmaborok 1845dik évi február 10-kén Tarczalon tartandó nyilvános árve-

rés utján, a' többet ígérőnek készpénz-fizetés mellett eladatni fognak. 1—3
Hirdetvény.
T. Ns Pest vármegyében fekvő es. k. Ráczevi urodalom Promontóri urszéke határozata következtében Rady Ignác, kinek holléte nem tudatik, ezennel fel-szólítatik; hogy pesti szabó mest. Gírgl Antal által készített ruhákért ellene tá-masztott száz vft kivonati (2lnógug) kere-setre nézve alulirt naptul számítandó egy-év leforgása alatt tisztelt uriszékre nyi-latkozatát mutassa be, különben ezen ha-táridő lejártá után eldöntő ítélet hozatni 's az urodalom letéti pénztárában levő ér-tekből végrehajtatni fog. Kelt Promontór-ban dec. 28kán 1844. 2—2

Házak eladása.
Néhai Varianti—Schvartz Teréz asz-szony elhunytával az illető örökösök örökösödési tömegükhöz tartozó és sz. kir. Pest városában fekvő, u. m. 1) belváros, régi posta-utca „arany kéz“ czimű 21d. sz. alatti házat; szinte 2) Teréz kül-város két szerezcsen-utca 1311 sz. alatt; 3) József külváros, kórház-utca „két vadász“ nevű 1410 sz. alatt fekvő háza-kat is kivánván szabad kézből eladatni, an-nak határnapul 1845 évi január 25ke tü-zetik ki, melly napon delelőtti 10 órára sz. kir. pest városi telekbírói hivatalba a' tisztelt vevők hivatalosak. Pesten, J. Jan. 2kán 1845. 3—3